

FreeZone – ungekulturverksamhet i Haninge, rapport från första året 2018-2019

Sammanfattning

I april 2018 startade FreeZone – en ungekulturverksamhet i Jordbro Kultur och föreningshus. Verksamheten drivs genom ett partnerskap mellan ABF Södertörn, Studieförbundet Vuxenskolan i Stockholms län och Kultur och fritidsförvaltningen. FreeZone består av 10-tal former av kulturverksamheter för unga 15-25 år så som musikproduktion, sång, foto och film/redigering, teater, dans och slöjd. Öppettiderna har varit måndag-fredag eftermiddag och kväll samt E-sport på helgerna. FreeZone har haft 120 unika deltagare i verksamhet under det första året och ca 40 deltagare per kväll.

Bakgrund

2010 startade Kultur och fritidsförvaltningen ungekulturverksamheten Lakeside vid Rudans friluftsområde. 2015 flyttades verksamheten till Jordbro Kultur och föreningshus och bytte då också namn till Porten. 2016 fick förvaltningen i uppdrag att redovisa en konsekvensbeskrivning avseende en stängning av Porten till Kultur och fritidsnämnden. Förvaltningen uttryckte att ett sådant beslut skulle gå emot intentionerna i det kulturpolitiska programmet och medföra stora negativa konsekvenser för kulturintresserade unga i Haninge. En stängning av verksamheten skulle också innebära att kommunen förlorar en unik arena för att stärka ungas intresse för demokratiska processer.

Under våren 2016 blev förvaltningen uppvtaktade av Studieförbundet Vuxenskolan (SV) och ABF Södertörn (ABF). De uttryckte ett intresse av att utveckla ungekulturverksamheten i ett partnerskap tillsammans med kommunen. I Maj 2017 fattade kultur och fritidsnämnden beslut om att utveckla ungekulturverksamheten vidare genom samtal med aktörer från den idéburna sektorn. Förvaltningen undersökte intresset bland ett tio-tal ideella aktörer men valde att arbeta vidare med SV och ABF då de visat ett stort intresse för att i tillsammans med kommunen hitta vägar att utveckla verksamheten och nå fler ungdomar i Jordbro och övriga Haninge.

IOP-avtal

Den 9 januari 2018 undertecknades ett så kallat idéburet offentligt partnerskapsavtal (IOP) mellan de tre parterna. Avtalet beskriver den gemensamma samhällsutmaning som parterna arbetar med bl.a. att motverka utanförskapsproblematik. Partnerskapet syftar till att bättre ta vara på ungas kraft och initiativförmåga genom att låta några av civilsamhällets aktörer, med en stark förankring bland unga, få spela en större roll. Detta i samverkan med kommunen för att på så vis garantera långsiktighet, kvalitet och demokratiska grundprinciper.

Partnerskapet ska driva ungekulturverksamheten, som genom en tävling med unga fått namnet FreeZone. Verksamheten ska ge unga personer verktyg, genom förmågor inom konsten som kan bidra till att unga kan påverka sitt eget liv och samhället i positiv riktning.

Partnerskapet har en styrgrupp som träffas 5-6 ggr/år för att stämma av att verksamheten styrs mot de mål som är beslutade. I avtalet finns sju mätbara mål uppsatta. Nedan redovisas hur FreeZone har lyckats att nå dessa mål under det första verksamhetsåret. Styrgruppen har beslutat att en utvärdering av verksamheten ska genomföras med start i slutet på 2019 med rapport klar i september 2020. Utvärderingen ska relatera till det syfte och mål för verksamheten som finns beskrivet i partnerskapsavtalet. Utvärderingen ska genomföras av en extern part och medel för detta finns avsatt i budgeten för FreeZone.

Verksamheten har under det första året bedrivits från lokaler i Jordbro Kultur och föreningshus. Verksamheten har drivits i huvudsak genom studiecirklar, annan folkbildning samt kulturprogram utifrån olika konstinriktningar. Verksamheten har också varit uppsökande mot ungdomar och arrangemang av olika slag. ABF och SV har tillsammans fem anställda ledare för verksamheten samt timanställda och lednings- och kommunikationsstöd från studieförbunden.

För att främja samarbete och undvika missförstånd mellan de två studieförbunden har parterna kommit överens om en huvudsaklig uppdelning av olika konstinriktningar. Studieförbundet Vuxenskolan arbetar främst med musik, dans, musikal, film (produktion, musikvideo, dokumentärfilm) och spoken word. ABF har följande inriktning i ungekulturverksamheten: Konst och hantverk (återbruk, sömnad, smycken, design, styling, öppen ateljé), E-sport, kreativt skrivande (poesi, noveller, journalistik etc.) och foto.

Verksamhet första året. En redovisning utifrån målen.

1. 225 unika deltagare i cirkelverksamhet per år.

FreeZone har haft drygt 120 unika deltagare i egen verksamhet för maj 2018 till feb 2019. Där utöver har FreeZones medarbetare bedrivit en utåtriktad och marknadsförande verksamhet för att informera och genomföra prova-på aktiviteter till skolor, deltagit i arrangemang vid fritidsgårdar, kolloverksamhet, festivaler, Haningedagen, We are Sthlm och andra kulturevenemang. Vid dessa aktiviteter har hundratals ungdomar fått information FreeZones kulturverksamhet samt deltagit i olika aktiviteter som ledarna vid FreeZone hållit i.

Att målet med antalet unika besökare i egen verksamhet inte nåts beror på att verksamheten inte kunnat byggas upp så snabbt som planerats på grund av problem att få lokalerna i fungerande skick. Det har funnits utmaningar med både el, vatten och internetuppkoppling. Under hösten 2018 har lokalerna kommit i ordning och verksamheten har då kunnat erbjuda kontinuitet och byggas upp på ett bra sätt. Då har också besökarna varit fler.

2. 50 besökare per öppen dag.

FreeZone har haft 40 besökare per dag i snitt under perioden maj 2018 till februari 2019. Av dessa har 25 unga besökt SV:s verksamheter och 15 ABF. Se förklaring ovan till varför inte målet nåts.

3. 10 olika konstinriktningar ska erbjudas unga.

Målet med antalet olika konstinriktningar har nåts då sammanlagt 12 olika verksamheter har drivits. SV har erbjudit musikproduktion, låtskrivande, sång, dans, film och foto (rörlig bild). ABF har haft inriktning mot E-sport (dansmatta, konsol, brädspel, dramatisk framställning/rollspel/kommentator, producent, scenuppsättning) video animation med videoredigering, ljuduppsättning i samarbete med Haninge Kulturhus, foto, konst inkl. utställning och metallslöjd.

4. **Öppettiderna möter målgruppens behov. 28 timmar/vecka i snitt**

Målet med generösa öppettider har nåtts. Freezone har haft öppet mån-fre 15-21. Därutöver har E-sportcentret haft öppet ons-fre 18-22, lör-sön 14-22. Sammanlagt 33 tim vardagar samt 16 tim på helgerna per vecka.

5. **Verksamheten ska vara jämställd (40-60%)**

Andelen tjejer har varit 54% och killar 46%.

6. **Verksamheten ska vara tillgänglig för unga med fysiska funktionsnedsättningar.**

Innehållet i verksamheten bygger på de ungas intressen och önskemål. Alla, oavsett funktionsvariationer är välkomna till FreeZone. Dock har vissa lokalproblem påverkat negativt då entrén till lokalen och avsaknad av anpassad toalett inte har fungerat bra för personer som sitter i rullstol. Dock finns en anpassad toalett en bit bort i huset som kunnat användas.

7. **Verksamheten bygger utifrån ungas intressen och de unga är med och påverkar innehållet.**

Detta mål är uppfyllt. Verksamheten utgår helt från deltagarnas önskemål inom ramen för de olika konstformer som erbjuds. Dels kommer de unga med egna förslag på aktiviteter och ledarna förvaltar deras tankar och idéer och påbörjar processen. Ledarna arbetar också för att få med andra ungdomar som vill vara med och planera aktiviteten.

Ett exempel är när ungdomarna från FreeZone (ABF) planerade och producerade ett e-sportevent i Torvalla Sporthall i samarbete med Haninge Kulturhus, och Haninge Fritidsgårdar på höstlovet för barn och unga i hela kommunen. 10 ungdomar från FreeZone ingick i olika delar av produktionen utifrån sina intressen: e-sport producent, scenuppsättning, shoutcaster (kommentator), video animation med videoredigering, ljuduppsättning.

Under en månads tid förberedde ungdomarna sig inför eventet där de även tog hjälp av Haninge Kulturhus. Till E-sporteventet bjöds ett professionellt tjejlager in som besökarna kunde utmana och det fanns priser till dem som gjorde bäst ifrån sig. Många tyckte det var häftigt att få möta ett professionellt lag och det var positivt att visa upp tjejer som duktiga gamers. Ungdomarna som var med och höll i aktiviteterna kom från stadsdelarna Brandbergen, Centrala Handen, Dalarö, Jordbro, Tungelsta, Västerhaninge och Vega.

Ett annat exempel är teaterpjäsen Ruschen som SV satte upp i december i Fredrika Bremers aula. Projektet möjliggjordes genom extra ekonomiska medel från Stiftelsen Signatur och ett nära samarbete med Vägen Ut, DNZ pictures, Jordbro IF m fl. Föreställningen skapades av ungdomarna själva med stöd av flertalet ledare. Klicka på länken nedan för att komma till en trailer för pjäsen. [Jordbro IF - Ruschen 19 Dec kl18.00 Plats: Fredrika Bremer... | Facebook](#)

Fortsatt arbete 2019

Den stora utmaningen för FreeZone är även fortsättningsvis lokalfrågan. FreeZones ledning och styrgrupp arbetar just nu för att säkerställa nya lokaler för verksamheten på grund av att Jordbro Kultur och föreningshus ska utrymmas inför rivning. Både SV och ABF har en pågående dialog med olika hyresvärdar i Haninge stad och i nuläget ser det positivt ut för att FreeZone ska hitta nya lokaler. Planen är att etablera ett center för ungekulturverksamhet i centrala Handen och fortsätta samarbeta med olika aktörer runt om i kommunen så att så många ungdomar som möjligt nås av verksamheten och har möjlighet att delta.

FreeZone planerar också för att fortsätta bredda verksamheten och starta olika workshops inom film, foto, låtskriveri, dans, musikproduktion etc. Ytterligare utvecklingsplaner är:

- fler Open Mic event
- starta Freezone Talk som tar upp viktiga ämnen i samhälle
- utveckla dansen – närmast med High Heels Fitness samt Zumba
- arbeta med inspirationsvideos, photosessions och en dokumentär om Freezone

- samarbete tillsammans med Ung & Gränslös med syftet är att kombinera ungdomar från olika stilar och kulturer och skapa något nytänkande tillsammans
- välgörenhetsgala till hösten
- samarbete med teaterföreningar
- fler LAN och e-sportevents
- fler workshops kring t.ex. hantverk.

En annan utvecklingsfråga är att FreeZone ska ta över den ungdomsledarutbildning som Haninge kommun tidigare drivit. FreeZone önskar också utforska hur Torvalla Sportcentrum ska kunna användas ännu mer för events av unga för unga.